

**Науково – дослідницька
робота**

**Семантичне поле “коза”
на матеріалі усної
народної творчості**

Роботу виконала
Симонян Каріне

Об'єкт дослідження: семантичне поле "коза" на матеріалі усної народної творчості.

Предмет дослідження : структурно-функціональні вияви в усній народній творчості семантичного поля "коза".

Мета дослідження : розкрити лексико-семантичні й структурно-функціональні особливості мовних засобів презентації семантичного поля "коза" на матеріалі усної народної творчості.

Основні завдання дослідження:

- дібрати фактичний матеріал;
- з'ясувати погляди мовознавців на поле як лінгвістичне явище;
- визначити структуру лексико-семантичного поля "коза";
- встановити особливості лексичних одиниць, що моделюють семантичне поле "коза";
- дослідити лексико-семантичне поле "коза" на матеріалі усної народної творчості.

Методи дослідження: у роботі застосовано переважно описові методи дослідження, орієнтовані на виявлення естетико-змістових функцій мовних одиниць у художньому тексті. Прийоми семно-компонентного аналізу дають змогу виявити семантичну структуру одиниць лексико-семантичного поля «*коза*».

Теоретичне значення: робота має значення для аналізу мовної картини етнографії світу українців, поглибленого розуміння семантичного потенціалу лексичних одиниць.

Практичне значення : основні положення дослідження знайдуть застосування у процесі викладання курсів української літературної мови, стилістики, лексикології, культури української мови, діалектології, фольклору й етнографії.

Актуальність теми дослідження: полягає у тому, що семантичне поле є одним із провідних понять у лінгвістиці, яке у наш час досліджується. Безліч робіт описують це поняття, але значення семи "коза" практично не було описано.

Робота складається з трьох розділів

1. Дослідження семантичного поля як загальнолінгвістична проблема

1.1. Дослідження семантичного поля в лінгвістиці

1.2. Структура семантичного поля

1.3. Лексико-семантичний варіант поля

2. Вивчення усної народної творчості - важливий аспект мовознавчої науки

3. Мовні засоби презентації семантичного поля "коза" на матеріалі усної народної творчості

3.1. Структура семантичного поля "коза" на матеріалі усної народної творчості

3.2. Лексико-семантичний варіант семантичного поля "коза"

Дослідження семантичного поля як загальнолінгвістична проблема

Лексико - семантичне поле - це семантико-парадигматичне утворення, що має певну автономність і специфічні ознаки організації.

Кожне поле - це своєрідна мозаїка слів, де кожне окреме слово має певне місце в лексико-семантичному просторі.

Лексико-семантичне поле складається з ядра, ядерної зони, а також периферії.

Основною одиницею лексичної підсистеми мови є лексема, а її реалізацією у мові є лексико-семантичний варіант.

Вивчення усної народної творчості - важливий аспект мовознавчої науки

Усна народна творчість – невичерпне джерело мовознавчих досліджень, що спрямовані на виявлення лексико-семантичних полів лексем-зооназв , а також на пізнання менталітету нації.

Усна народна творчість привертає увагу дослідників уже не одне століття. Поряд із традиційними дослідженнями в літературі, етнографії з'являються дослідження у суміжних галузях, зокрема в мовознавстві.

Мовні засоби презентації семантичного поля "коза" на матеріалі усної народної творчості

Дослідження структури семантичного поля «коза» на матеріалі усної народної творчості дає змогу зробити висновок, що поняття «коза» нерозривно пов'язане не тільки з поняттям «свійська тварина», а й із метафорично трансформованими поняттями на позначення поведінки й рис характеру людини, серед яких переважають непокірність, вередливість, ненадійність, мстивість, шкідливість. Також зооназва «коза» в усній народній творчості є символом заможності, багатого врожаю, благополуччя.

Архісема "коза" має такі ЛСВ на матеріалі усної народної творчості: сема "слабка тварина", сема "маловартісна тварина", сема "ненадійна тварина", сема "шкідлива тварина", сема "жвава", сема "нетактовність", сема "нещадно бита", сема "помста", сема "добрий урожай", сема "грайлива", сема "добробут", сема "мати-берегиня", сема "вереда".

Висновки

У першому розділі "Дослідження семантичного поля як загальнолінгвістична проблема" висвітлили поняття лексико-семантичне поле, лексико-семантична група, лексико-семантичний варіант, ядро, периферія.

У другому розділі "Вивчення усної народної творчості - важливий аспект мовознавчої науки" розкрили важливість вивчення усної народної творчості.

У третьому розділі "Мовні засоби презентації семантичного поля "коза" на матеріалі усної народної творчості" розкрили структуру ЛСП; встановили особливості лексичних одиниць, що моделюють поле "коза"; аналізували роль лексико-семантичного поля "коза" на матеріалі усної народної творчості.